

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 27. december 2023
Kontor: Straffuldbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Josefine Kirst Müntzberg
Sagsnr.: 2023-10378
Dok.: 3080215

Besvarelse af spørgsmål nr. 423 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 423 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 4. december 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Peter Hummelgaard

/

Mie Vinkel Sørensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 423 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for, om alle indsatte, der skal til sundhedsbehandling udenfor et fængsel, automatisk kan iføres et transportbælte, eller om der skal foretages en proportionalitetsvurdering eller risikovurdering i hvert tilfælde? I bekræftende fald bedes ministeren oplyse, hvad der medtages i en sådan vurdering, herunder om det har betydning, at den indsatte kan være en ældre, syg person.”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”1. Direktoratet for Kriminalforsorgen kan oplyse, at det fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 65, stk. 1, at håndjern kan anvendes, hvis det er nødvendigt for at afværge truende vold eller overvinde voldsom modstand, for at hindre selvmord eller anden selvbeskadigelse eller for at hindre undvigelse. Endvidere kan kriminalforsorgen i medfør af straffuldbyrdelseslovens § 65 a, stk. 1, anvende håndjern ved den indsatte enkeltstående fravær fra lukkede fængsler og arrester. Håndjern må dog ikke anvendes, såfremt det efter indgrebets formål og den krænkelse og det ubehag, som indgrebet må antages at forvolde, ville være et uforholdsmæssigt indgreb.

Af vejledning nr. 9721 af 24. juni 2022 fremgår af pkt. 5, at der kun kan anvendes håndjern af en type, der er godkendt af Direktoratet for Kriminalforsorgen. Direktoratet har i den forbindelse godkendt, at der kan anvendes håndjernstransportbælte.

2. Håndjern og håndjernstransportbælte vurderes lige sikre i forhold til at modvirke, at den indsatte kan frigøre hænderne. Det ene sikringsmiddel kan dog være at foretrække frem for det andet i den enkelte situation. Det vil eksempelvis kunne overvejes at anvende håndjern i det tilfælde, hvor en indsat er udadreagerende, fordi den indsatte dermed har hænderne fikseret på ryggen og således vil være mere motorisk begrænset. Derimod vil det ved længerevarende fravær uden for institutionen kunne overvejes at anvende håndjernstransportbælte af hensyn til den indsatte komfort samt i situationer, hvor håndjern ville skulle fjernes, f.eks. ved sundhedsbesøg i forbindelse med sundhedspersoners undersøgelse af den indsatte. I tilfælde, hvor en indsat vurderes særligt undvigelsestruet, bør det overvejes at anvende håndjern,

ikke fordi der er større sandsynlighed for at komme fri af et håndjernstransportbælte, men fordi det vurderes lettere rent motorisk at løbe med hænderne foran end på ryggen, ligesom det er lettere at åbne døre mv. I ovennævnte vurdering vil følgende sikkerhedsmæssige parametre være særligt relevante at inddrage i vurderingen: oplysninger fra den seneste sikkerhedsvurdering, undvigelsesrisiko, farlighed, kriminalitetens art, domslængde, nuværende og tidligere afsoningsforløb og eventuel tilknytning til bandegrupperinger. Endvidere skal der i ovennævnte vurdering også indgå overvejelser om skånsomhed, jf. straffuldbyrddelseslovens § 65, stk. 3.

Det bemærkes, at der kan være situationer, der vanskeliggør anvendelse af håndjern og håndjernstransportbælte, eksempelvis af helbreds- og aldersmæssige årsager, herunder pga. misdannede lemmer, eller hvis den indsatte er kørestolsbruger mv.

Det fremgår af straffuldbyrddelseslovens § 65, stk. 3, 1. pkt., og § 65 a, stk. 3, at håndjern skal anvendes så skånsomt, som omstændighederne tillader. Under transport uden for institutionens område skal håndjernene således så vidt muligt være skjult under den indsatte tøj eller lignende, hvis diskretionshensyn taler for det.

Kriminalforsorgen er endvidere opmærksom på den særlige krænkelse, som kan være forbundet med at bære håndjern under ophold sammen med andre mennesker i offentlige venteværelser m.v.”